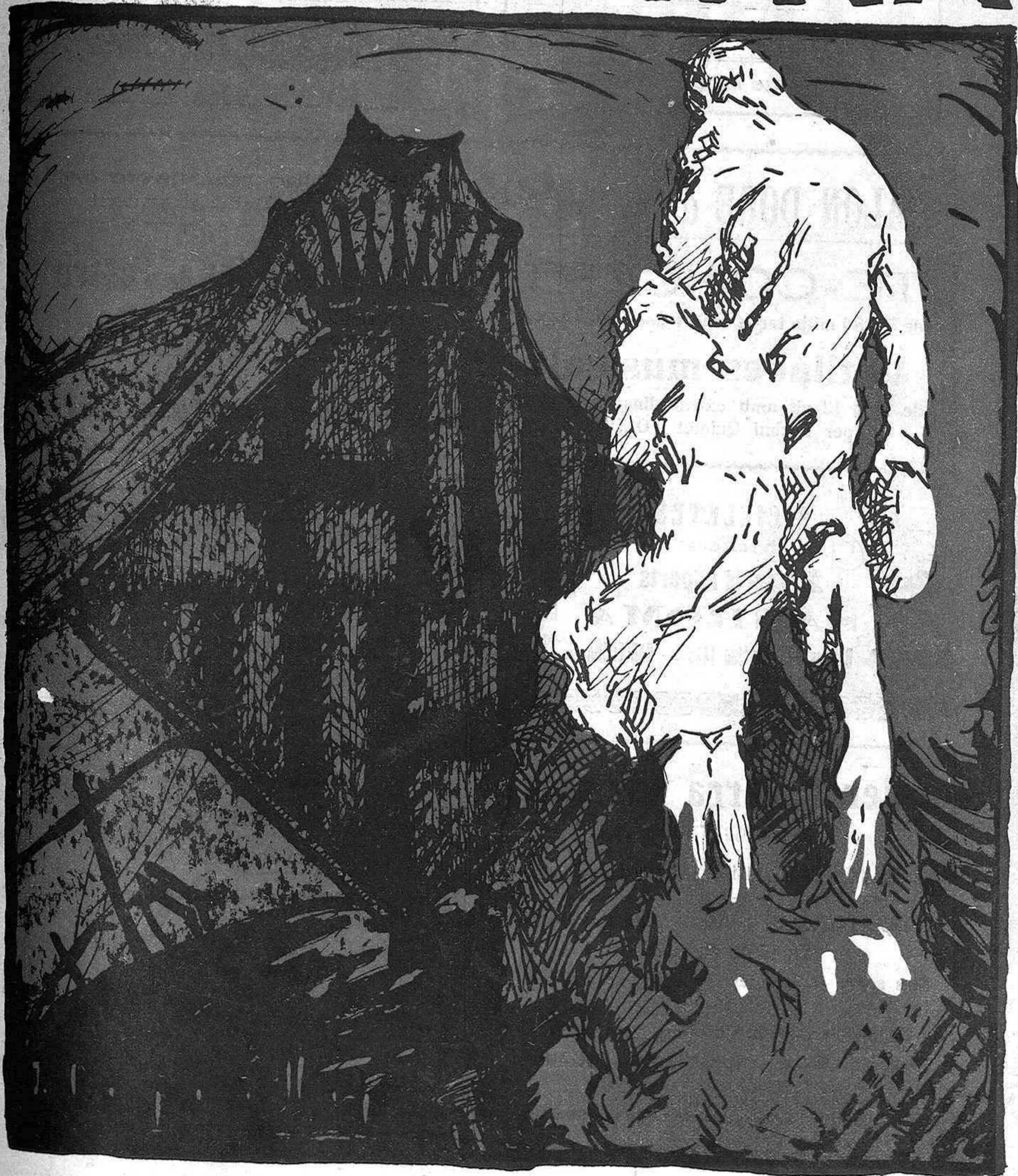

L'ESQVELLA DE LA TORRATXA

DIA 9 D'ABRIL DE 1925.—Per les víctimes del tren-tramvia de Les Planes, la ciutat està de dol.

(Dibux d'en Segrelles)

El Gato Negro

Bar - Charcuterie

Rambla del Mig, 36-38 - Tel. 2290 A

SERVEI DE PRIMER ORDRE

Única Casa amb servei de CAFE-EXPRES per a tot el públic

PREUS MODERATS

PATI BLAU

PELAI, 1

SALÓ EL MÉS NOU
EL MÉS HIGIENIC
ÚNIC A BARCELONA

Elegant sessió vermut tots els dies festius de 12 a 2, amenitzat amb un interessant concert.

Tothom pregona que el succulent café d'aquesta casa, és el millor de Barcelona.

SALON DORE de la GRANJA ROYAL

Lloc predilecte del públic distingit

TE-CONCERT

de 5 a 8 i mitja tarda amb música de Tzigans

Vetllades musicals

de 10 a 12 nit amb extraordinaris concerts per l'eximi Quintet TOLDRA

Elegants sortides de Teatre

de 12 a 2 i mitja de la matinada amenitzades per l'Orquestrina ROYAL

: El més selecte en el Ram de Patisserieia :
Les últimes creacions en Nates, Cremes i Chantilly

BICICLETES

Motos

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Teléfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LÓPEZ

IMPRESSOR

Talonaris, Factures,
Targetes de visita,
Memoràndums, Cir-
culars, etc., etcètera.
Treballs de luxe de
: : tota mena : :

Soler i Torra Germans

BANQUERS

Rambla d'Estudis n.º 11 i 13 i Bonsucess, n.º 1 y 3

Compra i venda de valors - Ordres de Borsa
Canvi de monedes

Girs sobre l'estranger - Comptes corrents

Admetem dipòsits de valors en custòdia
Facilitem OR per a pagaments a DUANES

NOTA IMPORTANT: Revisem curosament les amortitzacions

Carrer de l'Olm, 8

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

PREUS DE SUSCRIPCIÓ Estranger, 5 pessetes
FORA DE BARCELONA: Espanya, 3 pessetes

2 a 1

—Nosaltres tenim—ens deia un argentí—com a progrés material, les carns congelades o sense congelar, i com avenç espiritual el futbol.

Exageració. Però acceptada l'exageració, aplicant-nos-la. El nostre progrés material són els teixits i el nostre avenç espiritual el futbol. S'ha dit que el millor del nostre art era la pintura, altres que la poesia, hi ha qui exalta els rescents estudis clàssics, hi ha qui posa per damunt de tot la música, organitzada en els orfeons. Res. El més perfecte, el més airós, el més exportable de Catalunya és el futbol. Ha arribat a Barcelona el campió del món i ha estat vençut, com ho fou Don Quixot.

En qualsevol altra branca de l'activitat humana, ens hauria estat impossible la victòria. Hem parlat de pintura. La francesa n'és la mare de la nostra pintura. Doncs els francesos en futbol, al costat nostre, uns aprenents. Hem parlat de poesia. Triem-ne qualsevol de les poesies, i, elegida, veurem com batrem, en el camp del *Barcelona*, an el poble que la tingui superior a la nostra. Els mateixos teixits són vençuts pels anglesos, però els equips *amateurs* anglesos serien batuts pels nostres.

Quantes vegades no hem malparlat del futbol creient-lo desviador dels entusiasmes de la nostra joventut, i ara, l'hem de beneir amb la mà dreta i l'esquerra, i els hem de coronar de mèrits i llorer an els jugadors i l'hem d'exaltar per damunt dels nostres teixits i dels nostres filats i del nostre vi ranci i de les nostres llonganisses i de totes les glòries legítimes i ilegítimes de la terra, perquè mercès an ell som quelcom en el món: som els vencedors dels camps olímpics de futbol.

Ha estat com una paròdia de l'episodi de David i Goliat. Els uruguais eren equip nacional, arribaven flanquejats per una esquadra de periodistes, reforçats per altres

onze jugadors, obeïnt una consigna patriòtica amb totes les disciplines i totes les abundàncies de qui sosté una bandera. Darrera d'ells hi ha l'Uruguai, tot un Estat. Els nostres, no tenien altre apoi que el propi, amb una premsa la meitat hostil, tenint de regatejar jugadors perquè el campionat segueix, no tenint darrera, que avui no és com ahir, més que al club, ni més disciplina que la de retirar-se cada dia a la matinada, i menjant i bevent el que els hi plau, sense atendre ni al calendari ni al rellotge.

I han triomfat. El que anava victoriós per Europa, ha estat vençut a Barcelona. Del vell imperialisme català, no ens resta més que el futbol. Que beneït sigui.

PARADOX

Proses epigramàtiques

DELS ARBRES DEL POAL

Jo sé una bella història dels arbres del poal. Sé que de nit tomben les branques i es blinquen aigua endins. Quan passa algú per la vora s'alcen i es queden rígids i serens i amb una mica més d'ufana.

A voltes m'hi acosto poc a poc per si puc sobtar-los quan s'aixequen.

POAL ENDINS

Els arbres del poal devallen poal endins perquè hi han vist un escampall d'esteles. Així que els sobteu i s'alcen, us apar que s'enlairen cel amunt com si l'horitzó fos un poal immens on els estels belluguen.

DEL SOMNI DEL POAL

Heus aquí que el poal somnia amb l'ull obert; somnia que els estels devallen per les rames dels arbres que el circunden i els estels se li passegen per l'esguard serè i li fan un pessigolleig de claror nocturna. Si mireu el cel estelat i abaixeu la vista a l'aigua, mentre abaixeu la testa els estels han devallat per les rames dels arbres i els trobeu dintre el poal.

Si aixequen sobtadament l'esguard els estels han pujat branques amunt i els veieu cel endins que riuen. És el somni del poal que se us encomana a l'esguard.

SALPER

ENSENYANCES DEL TEATRE

Al "Romea" la nit de l'estrena de *A Montserrat*. *A Montserrat* és una comèdia—o drama, o revista, no ho sabem ben bé—que sembla subvencionada pels frares de la muntanya més popular de Catalunya.

En aquesta comèdia—o drama, o revista, no ho sabem ben bé—s'hi canten totes les excel·lències del lloc que tan famós han fet tots els nuvis que *en este mundo han sido*: el suro de les muntanyes, el Calvari, la salve, Sant Geroni i altres Sants que no recordem.

En aquesta comèdia hi surten uns personatges molt simpàtics, però molt simpàtics de lluny: gent xerraire, que diu xistus, i va fer broma a les coves i imita als *Dos pilletes*.

Un senyor diu:

LES BONES CREIENTES

—Ja ho veu, senyora Munda, quines desgràcies!

—No me'n parli! Per mi que el dimoni està desencadenat!

—Quin verisme! Això és copiar del natural!
I salta un altre, alarmadíssim:
—Del natural? Doncs no és fàcil que m'hi vegin mai a Montserrat.
—Per què?
—Per no trobar-me amb aquesta gent de la comèdia!

El sac de gemecs

Hem passat la tradicional, pagana i falaguera Pasqua. Tradicional perquè des del passat remot que es celebrava, festa hebraica, jeovita i més tard cristiana. Pagana perquè la Pasqua d'avui respira un paganisme obert, sobretot a la nostra urb: cantades, xerinola, forades, etc., i per tot això falaguera.

Hem vist la Pasqua com sempre exteriorment. Però en el nostre interior no hi han sonat les gralles ni les timbales, ni les musiques orquestrades ni l'òrgic *jazz-band*. En el nostre interior hi ressonava un "sac de gemecs" com una lamentació jeramíaca.

Un "sac de gemecs" és una cosa molt sèria. Un "sac de gemecs"—la cornamusa que se'n diu—té un plorar representatiu de totes les calamitats que passen per l'ànima d'un poble humil, generós, treballador i preocupat culturalment. A voltes hi sentiu com un cruixir de terres que s'esquerden de tanta secada, a voltes els sospirs de l'aviram assotada per les malures i el belar dels remats esquellajants que no troben pastura en les terres de paupertat misèrrima. El "sac de gemecs" us posa una tristesa en l'ànima, plena dels ressons de la ventada furiosa i de les tempestes amenaçadores.

Quan un poble passa una calamitat, o pateix persecució per part dels elements diversos i funestos que es congrien, és una sort tenir un "sac de gemecs", perquè en ell hi ha totes les veus de la terra conglomerades i els esgarips torturadors en rebel·lió. L'esperit que a voltes apar que dorm sota les penyes pirinenques, colgat de neus i de fredor, entra en el "sac de gemecs" i diu per tot les seves dolències, les inquietuds i els sofriments que el punyen.

Durant la gresca tradicional de Pasqua hem sentit un "sac de gemecs" i ens ha plagut més que totes les caramelles insulses de les colles del vi i de l'arròs, i dels que canten amb veu de be pensant en el que es cruspiran a la forada que els espera. Perquè aquell "sac de gemecs" ens parlava de l'esperit i d'angoixes ideològiques més dignes que totes les cançons d'última hora, musicades a cops de bombo i platerets.

Al mirar-nos les colles de caramellaires ens han fet tanta llàstima com els comparses del carnaval; gent que es diverteix i que no pensa mai en la transcendència del moment que passa. Però el "sac de gemecs" era com un símbol exacte de tots els moments turturants, era una expressió fidel d'un sentiment intern que sortia fet ploralla.

Si la nostra terra té una boca i una gargamella per plorar i un seny i un cor i una consciència, tot això era el "sac de gemecs" que hem sentit en la darrera Pasqua.

P.

LA MODA D'AQUEST ISTIU

—Qui és el pare? Qui és la mare?
Qui és la nena?

Caricaturesques

En aquest món no som res, individualment: *pulvis*, escombraries còsmiques, microbis organitzats... Res, vaja. Però si bé per nosaltres mateixos no valem res, per la llei de la relativitat ja podem semblar alguna cosa; i el semblar-ho ja val, perquè la figuració és un reflex de la veritat essencial. A Balmes li semblava que un ull sol ja *era* una partícula de la divina saviesa. Això, un trist ull, que no pot fer altra cosa que un borni.

La relativitat, doncs, queda demostrada d'una manera una mica més clara, llisa i plana que les imatges d'en Junoy.

I si encara no n'hi ha prou, vegin: en aquest món l'un fa l'altre, i tots plegats fem una olla de grills. Però aquests grills segueixen un ordre únic que ho dirigeix tot com una batuta, des de l'harmonia sideral inalterable a l'horari dels trens de Magòria, e més alterable de la creació. D'aquest ordre en surt la casualitat, que no és pas capriciosa com diuen, tota vegada que és un misteri, i els misteris també són dinàmics, almenys pels apologistes religiosos. Ara que el detall d'aquest dinamisme només el saben els que en viuen.

Nosaltres sabem que la casualitat és una influència que surt com els bolets i les granalles, i que aquell Bartolo d'Andalusia, que tenia una flauta i un ruc que la va tocar, és un personatge allegòric molt ben encertat. Res més. Sabem que tot són caramboles, retrucs i pifiades que fan carambola. No s'han vist persones nascudes expressament per tal de que no s'acabin les auques, i per casualitat passen de l'auca a la història transcendental i voluminosa? En un altre sentit més equilibrat, no hem vist a Papin immortalitzat per la tapadora d'una olla que bullia? I en Pic... i en Sala? Una persona de biografia casolana pot admirar al món amb una empresa alexandrina com aquesta que ha trobat a Montjuich, una mina d'art, de cultura i de pessetes... Una bona persona desconeguda per la més noble modèstia pot arribar a *senyor*, a *senyor don* i fins als *pàpirus* escrits en aquell gòtic primitiu de les cerveseries de Munich.

I en Sancho? Davant de les seves últimes *hazañas* tothom queda amb un pam de nas i de boca oberta. Ell, el pagerol fart de pa amb aglans, d'aglans sols i de pa sol, va arribar a governador de Baratària; a excellència! Mai ningú ho hauria dit. Ell, que no sabia les beceroles, que no havia portat altre Govern que el govern domèstic, com tothom que porta les calces a casa seva; ell que no se n'havia vist de més fresques, arribar a manar tota unaínsula, a tenir tractament, a resoldre plets i, ço que sembla més fantàstic, a resoldre'ls amb la justícia d'un Salomó.

Hom ho llegeix i es fa un tip de riure perquè tot plegat sembla una brometa dels senyors que protegeixen al Quixot i a l'escuder. Però no és cosa de riure: ho sembla. La broma sí que era broma, però la intuïció autoritària i jurídica del pagerol fart d'aglans i pa, no ho era. El bon home d'en

Sancho sabia molt bé quan li tocava escoltar els consells dels del *candelero* de Baratària, sabia complir i fer complir com si fos un menestral barceloní trasplantat a la Manxa, sabia seure al seu sitial amb la patxoca d'un rei... de bastos, però rei al capdavant. Sabia, en una paraula, passar de l'auca a la història en volums dels grossos.

I tot per aquell ordre relatiu que culmina amb la casualitat misteriosa com la Providència, tot perquè l'un fa l'altre, i perquè la casualitat fa l'un, l'altre i el de més enllà... Els fa i els desfà, sempre amb la cega lògica de les caramboles per retruc i per pifiada.

L'ANGLESA ESPANYOLA

Aquesta noia és rossa com un melindro, té una boca roja com una flor—com una flor roja, s'entén—gràcies a un llafís que es passa freqüentment pels llavis i uns ulls clars com dues gotes d'aigua.

Té altres atractius, ademés dels enumerats: unes cames meravelloses, tan belles com les d'un cavall de carreres—ja que en l'ordre de la bellesa primer és el cavall, després l'home i, finalment, la dona, enfundades en unes mitges de seda; un cos que s'ha mostrat nu, o gairebé nu—Déu li pagui a la mestressa d'aquest cos la bona voluntat—en les revistes que el malaurat Ferran Bayés ens servia en l'escenari del "Principa"; ademés, pren cocaïna, que és una cosa que fa molt fi; beu conyac en gots grans, talment com un carreter; es torra, crida, avalota. Es, en fi, una monada, una joia.

Va venir de Londres i ara se n'entorna a Londres. Què per què se'n va? Perquè ja s'ha divertit prou, perquè ja ha fet prou el poca-solta, i perquè aquí a Barcelona li ha passat, segons diu ella, un drama d'amor.

No cal creure-hi gaire en els drames d'amor de les dones. Sempre confonen l'amor amb una altra cosa. Hem insinuat abans que aquesta noia se n'anava perquè ja havia fet prou el poca-solta. Dispensin, però ens havíem equivocat: les dones mai se'n cansen de fer el poca-solta.

El fet és que se'n va, que se'n torna a la seva terra des-

prés d'haver passat quatre anys a la nostra. Com que aquesta anglesa ja està empeltada d'espanyola, nosaltres demanem al Govern que li concedeixi una subvenció, que no vindrà d'una.

Ens explicarem. Aquesta noia ja sap parlar, més o menys bé, la immortal llengua de Cervantes. Quan arribi a Londres dirà la caraba, Eres un viva la Virgen, Que te crees tu eso, i altres fineses per l'estil. Recordarà molts trossos de música espanyola, netament espanyola, com són posem per cas, La Alsaciana, la Dogaresa, i qualsevol altra cançó original del nostre teatre líric. Haurà après, ademés, a beure manzanilla i a menjar bacallà fregit, ametlles torrades i retalls de formatge manxego. S'haurà oblidat de la gigue i haurà après a ballar el shotisch, que no és un ball espanyol, sinó anglès.

Per tot això creiem que es deu an aquesta noia, que durant quatre anys ha sigut filla adoptiva nostra, una subvenció, perquè exporta les nostres glòries a l'estranger.

XARAU

Cant a l'amistat

Més que la mar i la roca escarpada
i la llum i la vela i l'espai
vull la nostra amistat desitjada
que és llum i vela i mar que no s'acaba mai.
I és com la roca resistent
les fuetades
del vent
i les onades,
car la vida i la mar són iguals
i tenen corrents eternes,

FILOSOFIA

El tifus futbolero i el tifus radimaniàtic

nervis i venes vitals
que la fan brava
i per elles la mar mai devé esclava.

L'espai continua en les cavernes
com llengua de cel que es fica terra endins.
Qui sap si li diu paraules belles
que s'enfilen per les rels dels pins
que, amicalment, a les roques fan esquerdes
i, rel amunt, tenen cor de teia els mots fins
i en les copes dels pins són flames verdes
que parlen amb el brill de les estrelles,
escampades pel cel com penjolls de robins,
paraules belles
que la llengua del cel diu terra endins.

Adoro la vostra amistat, car la vida
amb una amistat és dues vides
i si l'una és florida
totes dues són florides.

"Amiga, amiga!":
Quina paraula més bella i suau
que allunya el neguit i la intriga
i retorna la pau.

Una amistat franca i clara
val tant com un ull de la cara
i l'amistat és un ull clarivident
que ens senyala el mal quan anem malament
i ens signa la dreuera.
Per això estimo la nostra amistat vera
més que la mar i la roca escarpada
i la llum i la vela i l'espai,
perquè la vostra amistat desitjada
és llum i vela i roca escarpada
i mar sonor que no s'acaba mai.

SALVADOR PERARNAU

L'Agustí

Si no haguéssim sapigut d'on treure l'aforisme que diu: "Massa bo vol dir ase", l'hauríem trobat amb el tracte amb l'Agustí.

Pobre Agustí! Per bon home és el sac dels cops de tot aquell qui el volta, des de la pròpia dona, més feréstega i traïdora que una guineu, i el seu fill que si no li pega és "perquè li és pare", fins a la mula que al costat seu s'ha tornat també més hipòcrita i traïdora que una rata d'església.

No té necessitat de veure qui la guia, la mula, per saber que és l'Agustí qui la fa llaurar. Com que és una bèstia que la sap més llarga (qui no n'és d'espavilat al costat d'ell?) que un advocat sense feina, no cal que ningú li digui que escurci el pas i no es prengui amb massa calor la feina de llaurar; prou ho fa ella.

A ella li sonen a amoretes els mots de l'Agustí, que en tot el dia no para de *renyar-la*:

—Trapacera, trapacera, arri, trapacera...

Però l'astuta bèstia és l'únic ésser que escolta al seu amo quan ve l'hora del pinso. L'Agustí li fa:

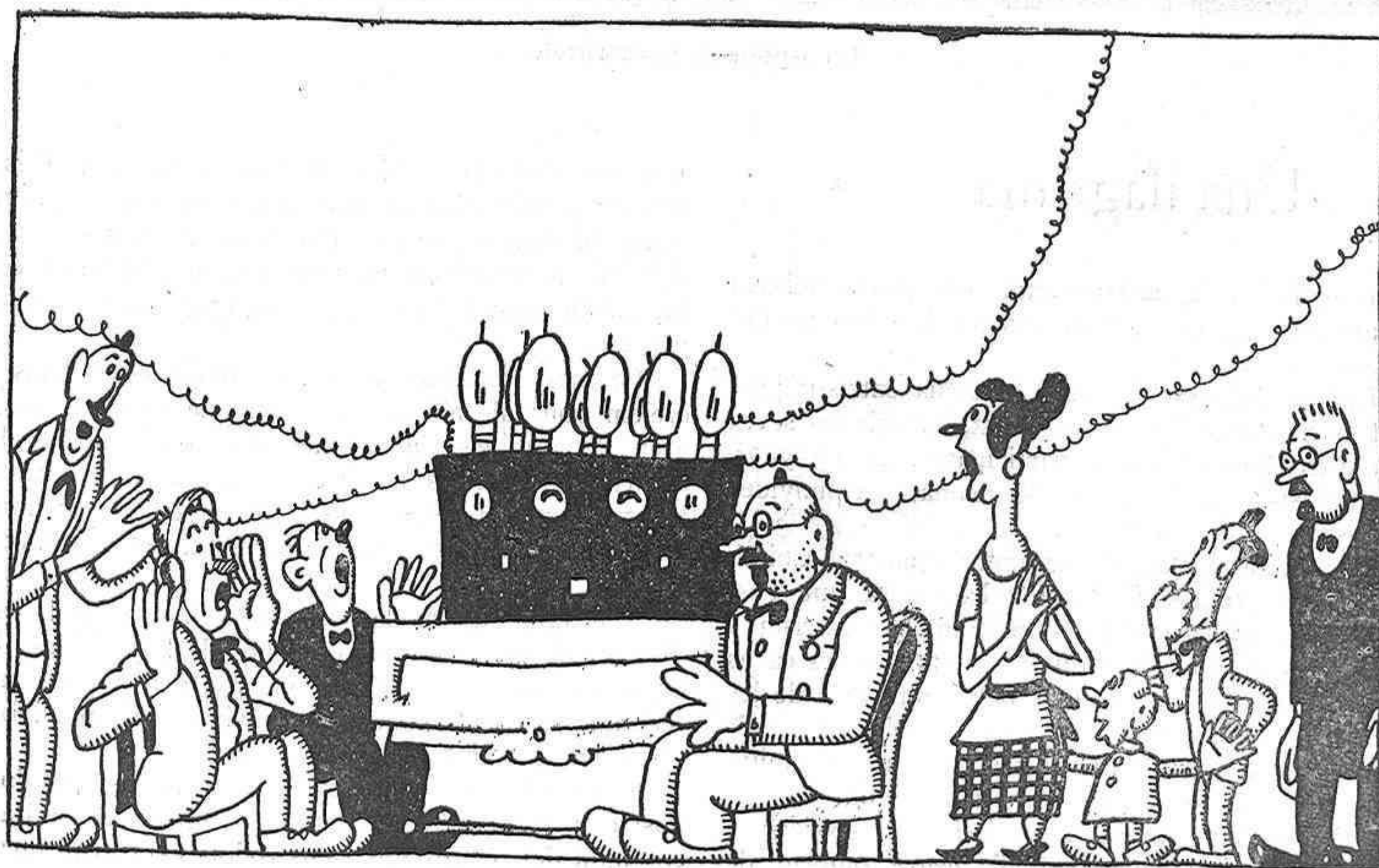
—Menja forsa, maca, maca, menja forsa...

I la mula creu; llavors si que creu i menja satisfeta sens ni girar la vista vers el seu bon amo que li va donant copets suaus i paternals damuna de l'anca.

Ben mirat, però, a la mula és a qui pot tractar amb més confiança. Ella almenys li guarda fidelitat de serventa, malfeinera si es vol, que la seva dona no li guarda fidelitat d'esposa... Són tan cruels per ell els seus semblans, així que el coneixen!

PERE MIALET

Aquest número ha passat per la prèvia censura militar

FILOSOFIA

són dues fases distintes i una sola mania veritable

La catàstrofe del tramvia de Les Planes

Un aspecte de la catàstrofe

Una llàgrima

Sobre el dol de la nostra ciutat ben amada deixem caure una llàgrima compassiva per les víctimes del Dijous Sant.

La catàstrofe del tren de Les Planes ha entristit profundament la ciutat. Del dol de la ciutat, com de les seves alegries, nosaltres en som sempre participants. Les punyides a la carn o a l'esperit de la nostra Barcelona, són punyides pel nostre esperit i la nostra carn.

Quan la fatalitat s'ensanya damunt la nostra capital, sentim en l'ànima tota l'amargantor basardosa que l'asota. Per això la catàstrofe del Dijous Sant ha contristat i damunt la representació dels cranis esberlats i de les carns esclafades, damunt les lamentacions dels contusos i de les escenes de dolor familiars, hem sentit caure'ns dels ulls una llàgrima ardent nascuda del nostre profund humanitarisme i de l'amor fervorós que duem a la ciutat.

Aquest Dijous Sant funest, funestíssim, el recordarem tota la nostra vida. Dia embuixat, dia negre, ombriu, de núvols com ales de mort damunt la ciutat quieta.

Cal que a l'ensem que ofrenem la nostra llàgrima sincera, constatem també la repugnància que ens ha fet certa

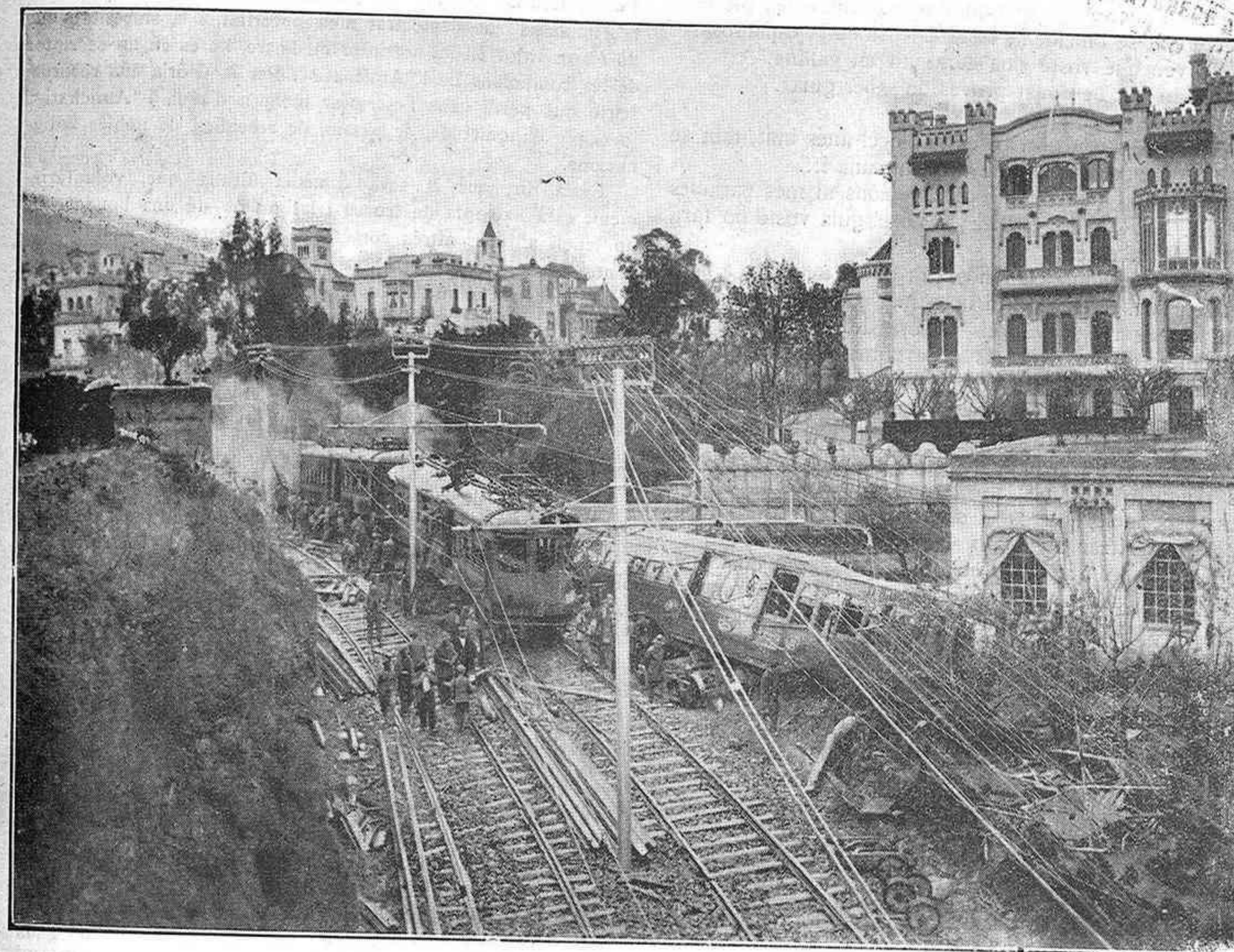
gent que comentava el succés com un càstig de Déu. Haurien de pensar aquesta gent insulsa que entre els morts i ferits hi havien infants innocents desconixedors de la vida i de la malignitat humana, que no són mereixedors de cap càstig perquè no se'ls pot imputar cap intenció ni acte pervers.

Oi mes, nosaltres, com que creiem ésser bons, també creiem bons als altres, i pensem que tots els infortunats eren de famílies digníssimes que avui ploren el pare, la mare o el germà bondadós i no podem creure que un Crist redemptor, en el precís dia que la humanitat celebra la redempció de l'home, es presenti rencorós amb la humanitat.

Són fatalitats de la vida; són lleis naturals que van directes al seu destí embolcallades de l'ignot i de l'incompreensible; són misteris que ens rodegen a cada pas; són realitats pasmants contra les quals res és possible i que s'han d'acatar amb resignació.

Profundament contristats, mostrant en la dolor els nostres afectes més preuats a la sempre nostra Barcelona ens puja del cor als ulls i ens rodola cara avall una llàgrima de dol per cada llar infortunada.

JOAN D'ALÍO

Un altre aspecte ben llastimós

Un somni

Servidor tinc la desgràcia de somniar. Els meus somnis no tenen quasi mai ni cap ni peus, perfí de vegades em desperto amb un fort sobresalt que em deixa tot abatut una llarga estona. Avui m'ha succeït, i ho explicaré.

He somniat que havia anat al cel. Em seria molt difícil poguer explicar de com i de quins mitjans em vaig valer, per anar-hi, el cas és que m'hi trobava. Com que en anar-hi no hi havia estat cridat de Déu, sinó solament pel meu caprici, podia retornar a la terra quan estés cansat d'ésser-hi o quan a mi em plagués. Després d'haver-m'hi passejat ben bé, havent vist i admirat les meravelles celestials, em preparava per emprendre el viatge de retorn sense preocupar-me en qual mitjà de locomoció podria anar-hi més còmode, puix que tots em semblaven prou perfeccionats, em decidí pujar a un Ràpidcel.

El Ràpidcel és una mena de vagó de forma originalíssima: ja el seu interior estava ple de passatgers i només quedava buit el seient que jo em disposava a ocupar, quan les meves oïdes lograren que m'aturés per a escoltar la següent conversa, entre un conductor i el seu superior.

—El motor d'aquest Ràpidcel és insegur pel viatge. Es el mateix motor que es va encendre fa dies i que estigué a punt d'ocasionar desgràcies.

—Convé utilitzar-se avui aquest Ràpidcel i no em repliqui.

A l'Hospital Clínic.—L'enterrament de les víctimes

ESPAÑOL

—No replico; és una prudent observació. Com que aquell dia que s'encengué el dirigia jo i em recordo de l'espant que els viatgers tingueren, no m'agradaria que avui em tornés a succeir, ja que amb aquest Ràpidcel, ple com va, de repetir-se l'incident, la catàstrofe seria espantosa.

—Es veu que vostè s'ha convertit en gallina.

—Ja sap que he donat proves de saber guiar.

—Però té por!

—Tinc pressentiment. Si el Ràpidcel anés buit, tant se me'n donaria, però va ple de carn humana i...

—Prou! No admeto més observacions ni més paraules sense suc. El Ràpidcel sortirà; si no el guia vostè ho farà un altre. M'ha entès?

El coductor, home complidor, es dirigí tot moix a ocupar el seu lloc. Erem encara no a mig camí, quan desventuradament es realitzaven els temors del conductor. Una gran fumera invadí tots els departaments, els frens no funcionaren, la catàstrofe era imminent. Una cridòria espantosa eixia de totes les boques, que només fou acallada quan el Ràpidcel, fent un ràpid capgirell quedà aplastat i fet estelles, confonent-se amb aquestes les trossejades carns d'aquells que poc abans tan confiats hi anaven. Aquest espectacle i els ais! esgarrifosos que es sentien, era per horroritzar al mateix Déu...

Vingueren les autoritats celestials, indagaren quals podien ésser les causes que ho produïren a fi de depurar responsabilitats però... com que el conductor s'hi quedà mort i el seu superior no digué res de la conversa sostinguda, consideraren haver estat una "badada" d'aquell... i m'he despertat.

I ja despert, trobant-me en el meu propi llit, he donat gràcies a Déu per haver estat un somni, i li he pregat ens preservi de què jamai ens hi haguem de trobar, com en aquell cas, amb els vehicles en els que ens veiem precisats a viatjar en aquest món.

ALBERT

ROMEA

A Montserrat és una humorada que ha escrit, creiem que sense pretensions, en Joaquim Montero, per a lluïment dels escenògrafs Batlle i Amigó, que aviat seran els amos en el ram de l'escenografia.

A Montserrat no té cap transcendència, ni l'ha de tenir; no és una cosa seriosa, però tampoc ho és el públic de "Romea". I cal pensar que en Montero amb **A Montserrat** no ha fet res més que un trajo a mida: un trajo a mida pel públic de "Romea".

Ell sap abastament que a "Romea", quan fan obres com **A Montserrat**, no hi va el públic dels concerts Strawinsky, els Ballets Russes, ni els savis de l'Ateneu. Però tampoc hi ha d'anar, perquè obres com **A Montserrat** no s'escriuen per aquesta mena de gent, sinó per aquella altra, tan especial i característica que només va a un teatre: el "Romea".

De la interpretació no cal parlar-ne, ja que en aquest gènere és difícil que es singularitzi un actor o actriu: és millor dir que compliren tots.

El públic havia de rebre amb menys fredor i més entusiasme del que ho va fer, l'última obra de l'"Amichatis", que és **Per la Glòria**. Perquè és precisament en aquesta obra on l'"Amichatis" ha demostrat més sinceritat, i la sinceritat, que no és un valor en un escriptor mediocre, ho és en un escriptor de les condicions de l'"Amichatis". **Per la Glòria** ens recorda, sense que perdi gens l'escriptor modern d'avui, l'"Amichatis" jove, ple d'inquietuds, de passió, de rebeldies, de nobles indignacions.

Es a dir, que la seva comèdia última—que, voluntàriament, està exempta de trucs i latiguillos—té una bondat que no tenen algunes altres comèdies del gènere. Es una fuetada contra la vilesa de la nostra època, i és també un gest de pietat i de perdó que cal aplaudir com es mereix.

Per la manca d'espai i l'abundor d'estrenes no podem parlar tan extensament com voldríem d'aquesta obra. Tan sols farem constar que en la interpretació es distingiren els senyors Capdevila, Santpere i Bergés, i les senyores Casals i López.

La misse en scene forsa discreta.

COMICO

La represa de la revista **Ric-Ric**, convenientment reformada, constituí un èxit. No en va se n'han donat més de cinc-centes representacions, cosa que no es pot dir de totes les obres.

S'aplaudiren tots els quadros, s'aixecà el teló repetides vegades sobretot al final de **Bòria** avall, la visió plàstica en la que tan directament ha col·laborat el distingit pintor Galofre Oller. En fi, que s'ha repetit l'èxit.

El qual vol dir que tenim **Ric-Ric** per temps. En Sugrañes sap el que es fa.

BARCELONA

Amb **La octava mujer de Barba Azul**, comèdia d'Alfred Savoir que ja coneixíem en català amb el títol de **L'home de les set vegades**, ha inaugurat la temporada la gran actriu Caterina Bàrcena, que és una de les actrius de més ductilitat, de més distinció, de més condicions que tenim.

No cal parlar de l'obra, que, com hem dit, ja és coneguda del nostre públic, però sí cal fer constar—i això, tractant-se d'en Martínez Sierra, cal fer-ho constar sempre—que l'escena sigui servida d'una manera immillorable.

La traducció, dels senyors Montaner i Vilaregut, molt correcta.

NOVEDADES

El aire de Madrid, del senyor Serrano Anguita, és una comèdia senzilla, fàcil, amable, sense complicacions psicològiques ni transcendències tronades.

I és, sobretot, una comèdia honrada, digna. Ja voldríem dir de totes les comèdies el mateix!

Els actors molts justos i discrets.

GOYA

La presentació del **Teatro dei Piccoli** constituí un èxit. Veritablement és un espectacle ple d'elegància, de gràcia i gens vulgar, que mereix veure's. Aquells ninots fan les comèdies més bé que molts dels nostres actors de carn i ossos.

POLIORAMA

Después del Amor, és una comèdia de Pierre Wolf i Henri Duvernois—creiem, encara que no n'estem segurs—que no ens va agradar.

Es que en aquest funest teatre francès d'última hora no hi ha res més que el tercet idiota i vil de la dona, l'amant i el marit? Si en efecte és així, no ens interessa el teatre francès. La vida d'aquests llastimosos personatges ja put a ranci.

TIVOLI

L'actriu Marguerida Xirgu ha debutat amb *La mujer desnuda*, d'Henri Bataille, un autor que també tenia el defecte d'ésser massa francès. No obstant, és dels que més bé amaguen el gep.

No cal dir com fou aplaudida la senyora Xirgu, perquè ja és de suposar que l'aplaudiren molt.

PER A ACABAR

Diumenge passat es va estrenar en el teatre "Principal", de Terrassa, tal com anunciàvem, *Terra Nostra*, d'Amadeu Aragay, per la companyia del notable primer actor en Ramón Martori. L'obra va assolir un èxit insospitat, el públic, una part del qual havia anat al teatre amb el recel de que li fos servida una obra de tesi, cridanera, de míting, es va entregar de ple des de les primeres escenes.

L'obra és realment de tesi, però la gran habilitat i tècnica de l'autor fa que el públic entri en l'obra, entremig de rialles, fins arribar a la culminació del drama.

Els personatges són tan humans, tan de carn, que sembla talment que del carrer hagin pujat a l'escenari.

El públic entra en coneixement del drama i del problema per l'acció dels seus personatges.

El senyor Martori assolí també un èxit personal. L'autor, nostre bon amic, fou cridat a escena a cada final d'acte.

Total, un bon èxit, i la perspectiva de recorre triomfalment Catalunya.

BOB

GENT NOVA

Amb la d'en Lluís Mercadé, un dels nostres pintors més nous, vingut de París i del qual parlarem a la "Xerrameca" anterior, han exposat a les "Galerías Dalmau" altres dos artistes novells, en Maroto i en J. Vañó, quasi desconeguts entre nosaltres.

En Maroto és un xicot agradable madrileny que fa tant de soroll com pot, per tal de donar-se a conèixer, iquina tasca entra de ple en el simplicitisme primitivista de darrera hora, especialment en ço que respecta als dibuixos, els quals tenen certa retirada amb els que en Sunyer vol fer de tant en tant per a matar el temps.

Confesso ingènuament que el dibuixar d'en Maroto no m'ha convençut amb tot i haver llegit tot el que el pintor ens explica en el fullet de la seva exposició, respecte al seu sistema artístic. No hi puc fer més; *l'infantilisme* de la gent gran no fa per mi. Ara les pintures, ja m'agraden una miqueta, amb tot i que les trobo bon xic exòtiques per la mansuetud de les coloraines i massa parentes dels dibuixos.

Jo crec que en Maroto va a les palpentes i encara no ha trobat el camí que li correspon a un home del seu talent.

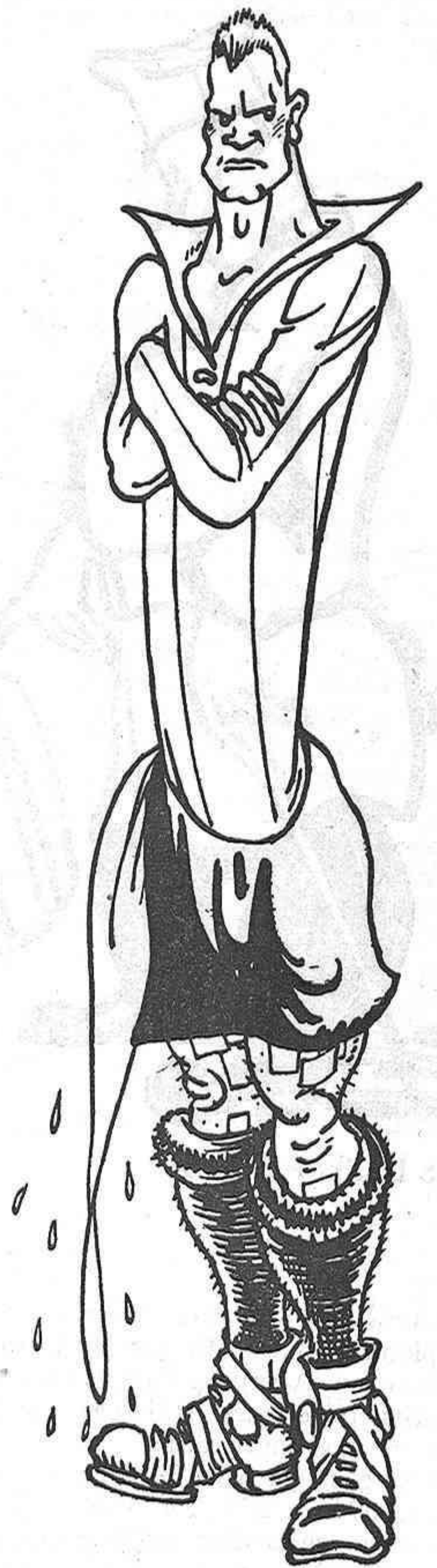
El trobarà?

Probablement quan ja no el cerqui.

En quant a en J. Vañó, és un xicot que sap ben bé on vol anar; més robust i categòric que l'altre, marxa amb desembraç, sense filosofar massa i procurant *mapar* tot quant fereix la seva sensibilitat de pintor. Sens dubte es recorda d'aquells versos del nostre Bartrina:

*Si quieres ser feliz como me dices
no analices, muchacho, no analices.*

I el xicot tira al dret pel carrer del mig.

ELS IDOLS

—Pobra Espanya si no fóssim nosaltres!

ELS DESESPERATS

—Me'n vaig de viatge.
—Adéu, doncs, perquè segurament ja no ens veurem mai més.

L'Angel Oliveras ha obert a les "Galerías Areñas" una exposició de pintures, totes elles jardins i paisatges de llocs tan diferents com Aranjuez, París, Pasajes, San Sebastián, Tarragona i Versalles. D'això en dic un artista que treballa i corre món amb profit!

Per culpa de la grip, que m'ha fet la llesca, no he pogut veure aquesta segona exposició d'en Oliveras, però el meu secretari (això de la crítica d'art em dona per secretari i tot) m'ha dit que és millor que la primera, que s'ha enrobutit en el dibuix i afinat molt en el lligament de les colorines.

Jo me'n alegro molt, perquè el tinc per un pintor de bona voluntat.

* * *

Un altre simpàtic representant de la gent nova, el pintor J. Castellanas ha determinat exposar-se als furors de la crítica cubana i mexicana, a quins efectes s'embarcarà aviat per tal d'obrir a la capital de Mèxic i a l'Havana senegles exposicions de pintures.

Ho trobo ben pensat i em sembla que li anirà bé, car la pintura d'aquest artista és alegre, xiroia i forsa decorativa.

Demés, és cosa sapiguda que

Quien no se aventura no fasa el mar

Bon viatge i fins a la vista!

C. ARBÓ

DEPORTS

FUTBOL

La visita del "Nacional" de Montevideo

Ja hem tingut ocasió de veure'ls i admirar-los. La grandiosa expectació que regnava en nostre món deportiu per l'anunciada visita del famosos campions olímpics, creixent de dia en dia, ha fet que mai com en aquesta ocasió desitgèssim tant que les hores passessin ràpidament i que arribés aquella en què, posats davant dels equips catalans, poguessin deleitar-nos els jugadors uruguais en el fer i desfer de llurs jugades meravelloses, úniques; amb el seu joc esplèndid, veritablement olímpic, que adornat d'un segell propi, inconfundible, ha fet posar tan alt el nom i els prestigis del Nacional de Montevideo.

Ja ens ha sigut possible comprovar les referències que dels sud-americans es tenien. I mai com ara es pot assegurar que tots els elogis que s'han pogut dedicar a un equip han sigut fets amb tant esperit de justícia, tan merescuts com els dedicats als vencedors de l'Olimpiada. Nosaltres recordem les magnífiques exhibicions de gran futbol de diferents equips—angleesos i de l'Europa Central, principalment—que han actuat en nostres terrenys de joc. No podem oblidar els noms de New-

castle, en llur primera visita, Birmingham, Dudés, ni els de Sparta, Fürth, M. T. K. Però cap d'ells en llurs diferents tècniques, malgrat ésser igualment demostrades en els que les posseïen d'un conjunt brillant, arribaren a produir la forta impressió que ara han causat els jugadors americans. Coneixedors aquests de tots els secrets del joc, practicant igualment el pas curt i ras que el llarg pels extrems—malgrat ésser-ho amb preferència el desplegat pel centre— amb una col·locació perfecte tots llurs elements que imprimeixen a les jugades una rapidesa desconcertant que obliga als contraris a suportar el partit a un tren formidable, el "cuadro" uruguai és un dels més temibles contraris que han enfrontat nostres jugadors. En una cosa ens han semblat no estar a la mateixa alçada: en el joc de cap. En aquest aspecte i en l'ús dels diferents "trucos" que utilitzen quan sospiten que la victòria no els pot somriure, no ens han pogut convèncer. Però això són defectes que en l'aspecte tècnic no poden restar mèrits a la vàlua del seu conjunt que—repetim-ho—és notabilíssim. Seria injust volguer assenyalar individualitats, ja que essent-ne tots dignes caldria mencionar tots els noms dels co-equipiers d'en Fiorentino, de l'Andrade i d'en Castro.

De nostres jugadors solament es pot dir que portats de digna cobdícia i entusiasme han volgut superar-se a si mateixos i braó que, acompanyada de llurs grans coneixements, els han ho han aconseguit amb llurs actuacions magnífiques, plenes de fet convertir en digníssims rivals dels campions del món, fins arribar al punt de semblar—en molts moments—que els papers havien canviat i eren els de casa, els catalans, els mereixedors de tan honorós títol. Els components dels equips enfrontats al uruguai, tan sols elogis mereixen ja que els brillants resultats que han aconseguit—una victòria per 1 a 0, contra l'equip suplent dels visitants, l'empat a 2 goals obtingut pel Barcelona, i el gran triomf de la selecció Barcelona-Europa per 2 a 1—han servit no solament de donar-los-hi més prestigis personals, sinó també per omplir una pàgina de glòria del futbol català (1).

AUTOMOBILISME

En aquesta secció parlarem d'algunes notícies interessants pels nostres aficionats, i per a començar aquesta setmana, fe-

(1) No essent a temps de parlar del partit celebrat entre l'Europa i el Nacional, per estar ja el número en màquina, prometem fer-ho la setmana vinent.

licitem als amics Fric Armangué i Paco Quintana, pel record obtingut Barcelona-París, que han estat 48 hores. Sistema Studebaker.

FERRÁN

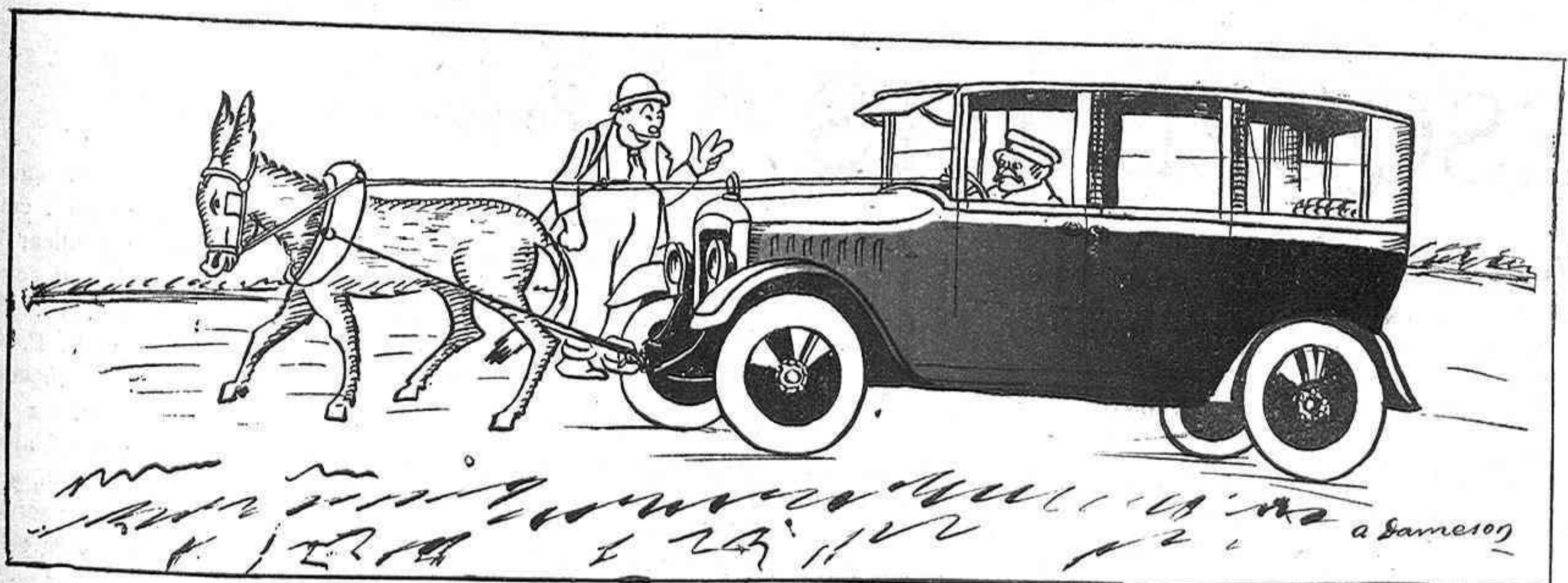

L'home que ja no sap que escriure

Ho diu ell que ja no sap que escriure, no es creguin que ho digui jo perquè si i sense solta ni volta. Ho diu ell donant-se importància, ho diu perquè es creu atribuir-se més mèrits dels que té, es creu que així el tindran pel número ú, pel "Non plus ultra" o pel "No va más" de la literatura.

Jo ja no sé que escriure—diu ell—estic cansat d'escriure-ho tot i de repetir-ho tantes vegades que fins n'he perdut el compte." Quan diu el "Etic cansat d'escriure-ho tot", aixeca el to de veu, l'aixeca perquè creu que dominarà, que els que l'escolten, si tenen el cap bé, diran interiorment: — *Que fulero que és aquest tio.* No li diran a la cara, per modos i educació. Ell—callant l'auditori—es pensa que sí que és veritat que de tant escriure ho ha dat a conèixer tot. Fins quan s'adorm està pensant en què és l'home d'aquest món que ho ha pogut escriure tot. Té ja les parpelles mig aclucades, que l'home reflexiona: "Portser en faig un gra massa de dir que ho he escrit tot, quan precisament ara em recordo que no he descrit res respecte de les riqueses que puguin existir desota la mar. Però l'auditori, els que m'escoltaven, eren tots gent de pesquis, gent d'alta cultura; hi havien metges, catedràtics, fins literats i tot, tots han callat. I callant ja ho diu l'adagi castellà: *Quien calla otorga*, i per tant m'ha donat la raó." El nostre home s'adorm amb un somriure a la boca i amb un error al cap.

L'única cosa que diu de veritat, que és una veritat que no falla, és de què escriu molt, escriu mecànicament. És el *campeón* mundial d'escriure ràpid, en un tancar i obrir d'ulls ell ja ha fet una novella de 300 pàgines; fa córrer

ELS POBRES "ESPORTMENS"

—On vas amb aquest Studebaker?

—Com que no rutlla, vaig a veure si me'l canvien amb un carretó.

EL QUE ES NECESSITA PER
A GUARDAR UN SECRET

Confiar-lo a les dones!

tant la ploma quan escriu i gasta tant de paper, que l'amo de la papereria del costat de casa m'ha dit que és el client millor que té i el que més aprecia.

Les seves obres són in comptables i es diferencien solament amb el títol. Tot el demés és igual, les mateixes paraules, però invertides, o sigui *que tot és igual i que és igual tot.*

FENICEX

ESQUELLOTS

Mentre a Sant Andreu una entitat obrera suspenia la funció amb motiu de la catàstrofe de Les Planes, en dos centres catòlics de la mateixa hi regnava l'alegria i l'esclat de rialles.

Es un contrast digne de figurar a la història de la racionalitat.

I consti que els clergues no tenien cap parent entre els morts.

I en canvi a l'entitat obrera, encara que no hi tenien germans de la part de Déu, hi tenien el cor i l'ànima espiritual, que és la millor corona de respecte i d'amor entre els homes.

Dialog viu:

—Com és que els empresaris esperen que vagi gent al teatre?

—Oh! és que el públic també espera uns altres empresaris que es cuidin millor de la gent.

El senyor Pradera, ex diputat tradicionalista, segons diu en un article publicat en un diari de Madrid, no creu en l'Estatut provincial.

Es en una de les poques coses que estem d'acord i no per les raons que ell exposa, sinó per altres.

Es parla molt i es debat en la premsa la reparació del ferrocarril del carrer de Balmes.

Es un assumpte que el veiem molt negre. No tenim cap esperança de veure-ho fet. El proposar les coses no costa gaire. Començar-les ja costa més. I acabar-les, acabarles... val més que no hi pensem.

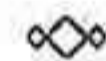

Només hi ha una altra cosa tan avorrida com el "Metro", i aquesta és el telèfon quan el "centro" no us respon.

Un hom espera i desespera cridant, però a les senyoretetes del telèfon—pel que les paguen—no els ve d'un metro.

Diu que aviat es farà una inspecció a tots els que tenen radimania, per veure si la tenen en condicions legals.

El senyor Esteve, a l'enterar-se'n, estem segurs que ja ha llençat l'aparell. I de senyors Esteves de la radi n'hi ha un a cada escaleta.

Aquest any no hi ha hagut caramelles en senyal de dol. Hem sentit alguns joves que se'n queixaven. Es veu que els interessava més el be i l'arròs que haurien guanyat bramant que no pas l'horrible catàstrofe de Les Planes.

Com que cadascú estima la seva espècie, es veu que els que es queixaven estimen el be.

En el Manicomi de Sant Boi el dilluns de Pasqua hi entronitzaren el Sagrat Cor de Jesús. Des d'ara els bojós ho seran igualment, però tindran més companyia.

Respostes pagades

Fenicex: L'últim que ens envia no va. Però van en canvi altres coses que tenim en cartera.—J. S.: El "poti-poti", com ja deu haver vist, és una secció que hem deixat de publicar fa temps.—J. S.: Un bon remei, ja ens ho dispensarà, va al cove. Aprofitem els dos versos que queden en cartera.—J. P.: No està malament, però vostè ho pot fer millor.—B. S. i B. P. A. (Ripoll): Hauríem vist la seva obra amb molt gust, però com volia que hi anéssim a Ripoll?—M. V.: En vostè hi ha un escriptor en embrió. Si li publicàvem el que ara ens envia, anys a venir s'enfadaria amb nosaltres. No es desanimi i treballi, que vostè pot fer coses.—J. C. S. (Vich): Ha perdut ja tota l'actualitat.—R. C. F.: Tampoc pot anar. Ho sentim.—J. A. M.: El mateix li diem.—E. P.: Tampoc pot anar.

OBRA NOVA

J. B. Rodés (Apol de Montparnas)

Llibre d'or de l'amor

Pròleg de NARCÍS OLLER

Dibuixos d'EMILI FERRER

Un volum 24 i mig per 17 luxosament presentat, ptes. 8

Marqués de Camps

SONATINES

Ptes. 2

J. M.ª Bartrina

Poesías

EDICIÓN MIGNÓN
Selección de las más no-
tables poesías

Ptas. 3

F. Agulló i Vidal

CORRANDES

(1880-1924)

Ptes. 2

F. Soler (Pitarra)

Nits de lluna

Poesies

Ptes. 2'40

Mireia

Poema provençal de **FREDERIC MISTRAL**
Traducció catalana de **MARIA-ANTONIA SALVÁ**

Preu: 8 ptes.

L'Éxode

Visió segons els texts originals i amb anotacions
de **M. N. FREDERIC CLASCAR**

Preu: 8 ptes.

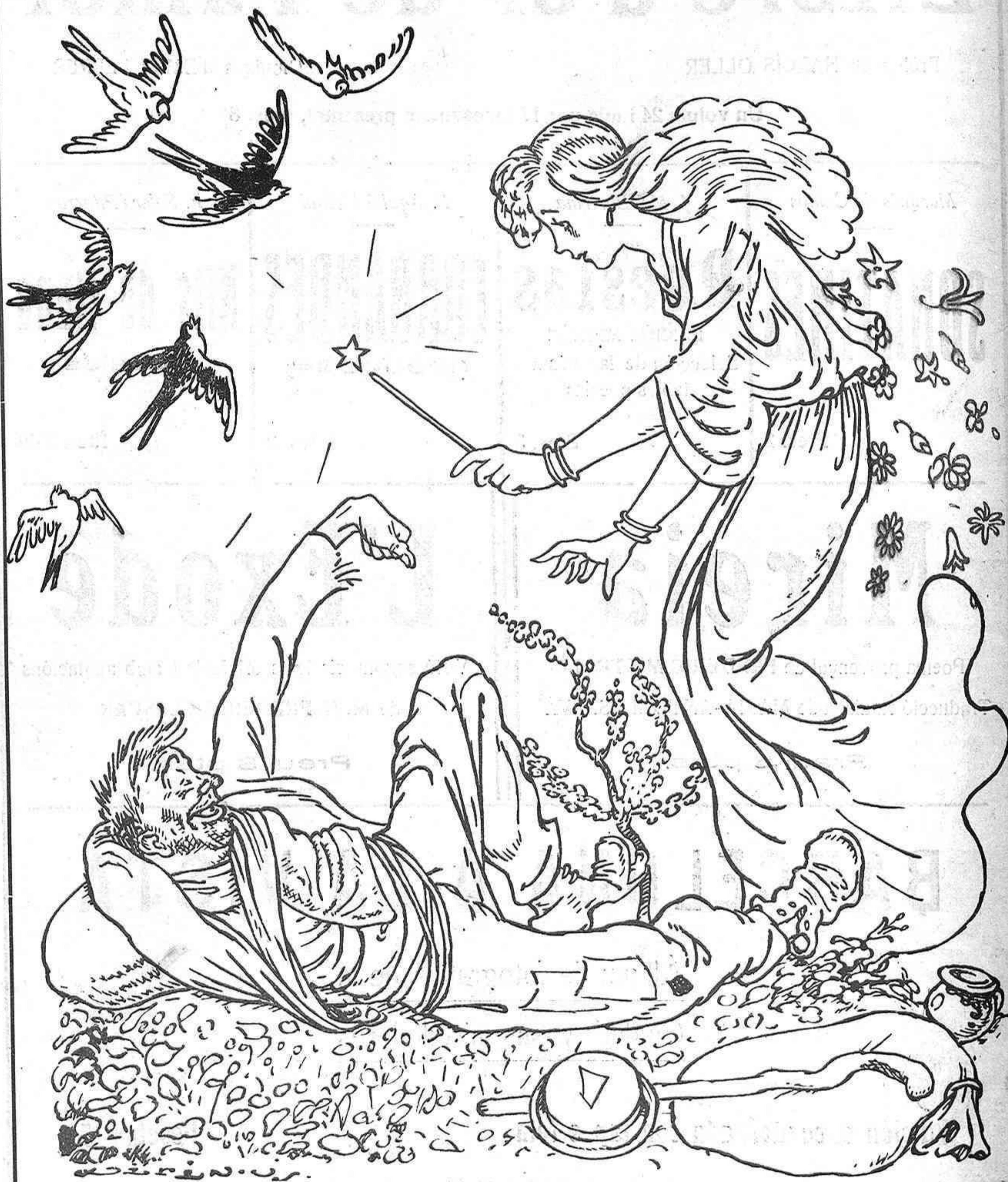
BARCELONA A LA VISTA

Álbum de fotografías de la
Ciudad y sus alrededores

Edición encuadernada con tapas tela

Pesetas 15

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remeten l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibrer Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extraviats si no's remet, ad més 0 céntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen rebuixes.

L'ARRIBADA DE LA PRIMAVERA...

...o el despertar de l'home feliç!